Notársky úrad v Matejovciach (1861) 1876 – 1925 (1938)

Opis na úrovni archívneho fondu

kód	**názov kódu v AJ**	**obsah**	**Názov kódu v SJ**
3.1.1.	Reference code	SK_1564_13405	Referenčný kód
3.1.2.	Title	Notársky úrad v Matejovciach	Názov jednotky opisu
3.1.3.	Date(s)	(1861) 1876 – 1925 (1938)	Časový rozsah
3.1.4.	Level of description	archívny fond	Úroveň opisu
3.1.5.	Extent and medium of the unit of description (quantity, bulk, or size)	7,40 bm (65 úradných kníh, 85 registratúrnych pomôcok, 37 účtovných a daňových kníh, 9 matričných kníh, 39 archívnych škatúľ spisov)	Rozsah a nosič jednotky opisu (množstvo, rozsah alebo veľkosť)
3.2.1.	Name of creator(s)	Notársky úrad v Matejovciach	Názov pôvodcu
3.2.2.	Administrative history	Inštitúcia obecných notárov ako systematizovaného správneho orgánu obce sa v Uhorsku vyvíjala dlhodobo a postupne. Do vzniku Československa reprezentovali notári autonómne orgány obecnej samosprávy, ktoré obstarávali obecnú agendu a obecné hospodárenie a zároveň boli sprostredkujúcim výkonným orgánom prenesenej štátnej správy na najnižšom stupni. Zásadné zmeny v obecnej správe boli realizované vydaním zákonného článku 18 z roku 1871, ktorý značne zvýšil verejno-správne postavenie notára. Rozšírenie notárskych kompetencií, právny pomer k obci, práva, služobné povinnosti a kompetencie priniesol zákonný článok 22 z roku 1886 o obciach. Pôsobnosť notára sa delila na vlastnú, prenesenú a všeobecnú. Ako výkonný orgán bol povinný byť nápomocný príslušnému slúžnovskému úradu pri uplatňovaní zákonov a nariadení v rôznych odboroch správy. Detailné ustálenie povinností notára obsahuje Kancelársky poriadok	Dejiny správy pôvodcu

		pre obce, obecných a obvodných notárov č. 126.000 B. M. z roku 1902. Zákonom č. 211/1920 Zb. a vládnym nariadením č. 383/1920 Zb. bola funkcia notára poštátnená. Notárovi zostala úradná pôsobnosť, ktorá mu prislúchala pred zmenou. Notárske úrady zanikli v roku 1945 na základe nariadenia SNR o národných výboroch č. 26/1945 Zb. nar. SNR. Matejovce boli od roku 1778 súčasťou Provincie 16 spišských miest, ktoré boli prinavrátené z poľského zálohu. Úprava správnych obvodov v Spišskej župe bola uskutočnená v súlade so zákonným článkom 33 z roku 1876. Provincia zanikla a včlenila so do Spišskej župy a mestečká v nej zlúčené zmenili svoj charakter. Matejovce sa v súlade s touto reformou zmenili z mesta so zriadeným magistrátom na veľkú obec, zriadili obecný notársky úrad, podriadený Slúžnovskému úradu v Spišskej Sobote. Rozhodnutím Ministerstva vnútra č. 58 530 zo dňa 12. decembra 1924 bol obecný notariát v Matejovciach zrušený, obec bola pričlenená pod správu Obvodného notárskeho úradu v Spišskej Sobote. Proti rozhodnutiu protestovali spolu s obecnou radou aj zástupcovia firmy C. A. Scholtz., ktorí boli ochotní prispievať určitou čiastkou na financovanie obecného notára. Žiadosti nebolo vyhovené a Notársky úrad v Matejovciach bol k 1. júlu 1925 zrušený. Vo funkcii obecného notára v Matejovciach pôsobili Ján Oberländer (1894 – 1923), Vojtech Kožár (1923 – 1925) a Gabriel Schmör (1925). Gabriel Schmör sa v roku 1925 stal obvodným notárom novovzniknutého Obvodného notárskeho úradu v Spišskej Sobote.	
3.2.3.	Archival history	Notári v Matejovciach vykonávali evidenciu a ukladanie registratúrnych záznamov a spisov osobitným spôsobom do roku 1893. Doručené záznamy zapisovali do podacieho protokolu, ale neodkladali ich samostatne, ukladali ich spolu so zápisnicami obecného predstavenstva a obecnej rady. Čísla prerokovávaných záležitostí na zasadnutiach orgánov obce sú zhodné s číslami evidovanými v registratúrnom denníku. Spisy sú vložené do zápisníc, pozostávajúcich z voľných hárkov. Od roku 1894 sú zápisnice písané do viazaných kníh a spisy ukladané samostatne chronologicky. Od roku 1902 vykonávali notári centralizovanú správu registratúry podľa kancelárskeho poriadku pre obce, obecných a obvodných notárov č. 126.000/1902 BM. Archívne dokumenty fondu boli uložené v budove obecného domu v Matejovciach, spravoval ich obecný notár. Po roku 1945 prevzali zodpovednosť za dokumenty miestne národné výbory. V roku 1951 bol za archivára MNV v Poprade menovaný dr. Eugen Bohuš, v roku 1952 sa stal okresným archivárom a prevzal správu aj za dokumenty Notárskeho úradu v Matejovciach. V roku 1959 ich presťahoval do priestorov okresného archívu v suteréne budovy ONV v Poprade. V roku 1962 sa fond presťahoval do nového sídla archívu v Starej Ľubovni. Materiál fondu sa nevyhol viacnásobnému sťahovaniu v súvislosti so zabezpečovaním vhodnej účelovej budovy pre archív. V roku 1972 bol archívny fond presťahovaný do budovy bývalej papierne v Poprade. V roku 1991 sa fond spolu s archívom presťahoval do budovy Mestského úradu v Poprade	Dejiny archívneho fondu

		a v roku 1995 na súčasné úložné miesto do budovy archívu na Sobotskom námestí č. 20 v Poprade-Spišskej Sobote. Prvé usporiadanie a vnútorné vyradenie dokumentov fondu vykonal v roku 1954 dr. Eugen Bohuš, v roku 1959 fond usporiadal archivár František Vician. V rokoch 1964 – 1965 bol fond inventarizovaný spolu s ďalšími tromi fondami Notárskych úradov v Poprade, Spišskej Sobote a Strážach pod Tatrami, vyhotovený bol združený inventár archivármi Karolom Heinsom, Martou Medveckou a Františkom Vicianom. Prírastok z roku 2024, ktorý tvoria matričné knihy a spisy, vytvoril samostatné fondové oddelenie, bol usporiadaný a uložený do archívnych škatúľ. Toto fondové oddelenie nie je sprístupnené archívnou pomôckou.	
3.2.4.	Immediate source of acquisition or transfer	Prvá časť archívneho fondu bola do správy Okresného archívu v Poprade prevzatá v roku 1952, zaevidovaný bol v prírastkovej knihe pod č. 24, prírastok obsahoval 15 ks úradných kníh, 48 balíkov spisov, 67 ks registratúrnych pomôcok. Ďalšia časť fondu bola prevzatá do archívu v roku 2024 na základe preberacieho protokolu SAPO6-2024/008760. Tento prírastok obsahoval 9 matričných kníh a 3 archívne škatule matričných spisov z rokov 1895 – 1922 , bol zaevidovaný v knihe prírastkov pod č. 2273/2024. Iné prírastky k fondu nie sú evidované.	Spôsoby získavania archívnych prírastkov
3.3.1.	Scope and content	Fondové pododdelenie 1.1. Úradné knihy správne obsahuje zápisnice samosprávnych orgánov obce – 30 zápisníc obecného zastupiteľstva, obecnej rady, mestského kapitána a sirotskej stolice z rokov (1871) 1876 – 1925 (1938). Zápisnice obecného zastupiteľstva poskytujú pohľad na dianie v obci, hospodárenie obce, prehľad obecných predstaviteľov. Do tejto skupiny zaradili archivári pri sprístupňovaní fondu aj 5 ks evidenčných kníh (pozemkových) a 18 ks účtovných kníh (daňových). Priorá v tejto skupine vytvorila zápisnica o zmenách vlastníckeho práva vedená v jednej knihe od roku 1871, pred rokom vzniku notárskeho úradu až do roku 1882 a tiež zápisnice obecnej rady vedené v jednej knihe až do roku 1938. Fondové pododdelenie 1.2. Úradné knihy evidenčné obsahuje 12 evidencií vedených obecným notárom, napr. evidencie vysťahovalcov, prisťahovalcov, vojakov, spolkov, dobytka z rokov 1889 – 1923. Obsah evidencií je zrejmý z ich názvu. Fondové pododdelenie 2.1. Spisový materiál – Registratúrne pomôcky obsahuje 44 ks administratívnych denníkov z rokov 1877 – 1925, 24 administratívnych indexov z rokov 1894 – 1925, 1 priestupkový protokol z rokov 1887 – 1891 a 16 protokolov sirotskej stolice z rokov 1877 – 1892, protokoly poskytujú evidenciu jednotlivých spisov úradu. Pododelenie 2.2. Spisy obsahuje 36 škatúľ administratívnych spisov z rokov 1877 – 1925. Prezidiálne registratúrne denníky, indexy a spisy sa vo fonde nezachovali Administratívne spisy obsahujú obežníky	Obsah a rozsah archívneho fondu

		nadriadených úradov, nariadenia, štatúty, evidenčné dotazníky, žiadosti ministerstiev a štátnych úradov. Z priamej administratívnej činnosti notára a starostu sú tu zaradené rôzne zápisnice, štatistické výkazy a súpisy, potvrdenia, vyúčtovania, osvedčenia, výmery, napr. hlásenia o situácii v obci, nezamestnanosti v obci, štátnych stravovacích akciách, živnostiach, rozvoji obce, situácii v školstve a pod. Fondové oddelenie 3. Účtovný materiál obsahuje údaje o hospodárení obce, pokladničné knihy a denníky obce z rokov 1877 – 1886, sirotské účtovné knihy z rokov 1861 – 1889, denník depozitov z rokov 1891 – 1896, vojnových podpôr z rokov 1914 – 1917, evidenciu árend a úrokov z rokov 1877 – 1896. Vo fonde je uložených 37 účtovných kníh. Účtovné knihy dopĺňajú obsahovo administratívne spisy úradu, sú jedinečným, no časovo náročným prameňom poznania každodenného života obce. Daňové knihy zaradené v skupine úradných kníh v počte 18 ks poskytujú prehľad o vyberaných daniach a poplatkoch, pozemkovej dni, cestnej dani, dani z obratu maloroľníkov a o vyrubovaných obecných prirážkach. Priorum v tejto skupine je vytvorené hlavnou účtovou knihou sirotskej pokladne vedenou od roku 1861, vo vedení ktorej pokračovali aj po zriadení notárskeho úradu a viedli ju až do roku 1886. 4. fondové oddelenie Matričné knihy a spisy obsahuje 6 ks matričných kníh narodených, sobášených a zomrelých, 3 ks indexov k matričným knihám z rokov 1895 – 1922 a 3 archívne škatule matričných spisov z rokov 1896 – 1922.	
3.3.2.	Appraisal, destruction and scheduling information	Archívny fond bol do archívu prevzatý bez predchádzajúceho vyradenia. Vyradenie dokumentov fondu vykonal v roku 1954 dr. Eugen Bohuš, vyradil bližšie neurčené množstvo dokumentov bez trvalej archívnej hodnoty.	Vyraďovanie a hodnotenie
3.3.3.	Accruals	Očakáva sa prírastok k fondu, ktorý bude obsahovať matričné knihy a spisy z rokov 1923 – 1925.	Možné prírastky
3.3.4.	System of arrangement	Archívny fond Notársky úrad v Matejovciach je sprístupnený formou inventára v diplomaticko-chronologickej štruktúre: 1. Úradné knihy 1.1. Správne úradne knihy 1.2. Evidenčné úradné knihy 2. Spisový materiál 2.1. Registratúrne pomôcky 2.1.1. Administratívne registratúrne pomôcky 2.2. Spisy 2.2.1. Administratívne spisy 3. Účtovný materiál 4. Matriky	Spôsob usporiadania

		4.1. Matričné knihy a indexy 4.2. Matričné spisy	
3.4.1.	Conditions governing acces	prístupný	Podmienky prístupu
3.4.2.	Conditions governing reproduction	Archívne dokumenty možno reprodukovať so súhlasom archívu podľa podmienok uvedených v jeho bádateľskom poriadku a v súlade s internými predpismi MV SR.	Podmienky vyhotovovania reprodukcií
3.4.3.	Language/scripts of material	maďarský, nemecký, slovenský	Jazyk/písmo archívnych dokumentov
3.4.4.	Physical characteristics and technical requirements	nepoškodený	Fyzický stav a technické požiadavky
3.4.5.	Finding aids	HEINS, Karol – MEDVECKÁ, Marta – VICIAN, František. Obecné notárske úrady okresu Poprad. Matejovce 1877 – 1925, Poprad 1923 – 1945, Spišská Sobota 1891 – 1925, Stráže 1888 – 1925, skupinový inventár. Stará Ľubovňa, Okresný archív v Poprade so sídlom v Starej Ľubovni, 1965.	Vyhľadávacie pomôcky
3.5.1.	Existence and location of originals	Ministerstvo vnútra SR, Štátny archív v Prešove, pracovisko Archív Poprad, Sobotské námestie 18, 20, 058 01 Poprad.	Existencia a umiestnenie originálov
3.5.2.	Existence and location of copies	Kópie neboli vyhotovené.	Existencia a umiestnenie kópií
3.5.3.	Related units of description	Archívne fondy nadriadených úradov štátnej správy na župnej úrovni: Spišská župa 1314 – 1922 Archívne fondy nadriadených úradov štátnej správy na okresnej úrovni: Slúžnovský úrad v Spišskej Sobote (1810) 1850 – 1922 Okresný úrad v Poprade (1916) 1923 – 1945 (1949) Archívne fondy kompetenčne nadväzujúce na činnosť notárskeho úradu:	Súvisiace jednotky opisu

		Obvodný notársky úrad v Spišskej Sobote (1914) 1925 – 1945 Archívne fondy pôvodcov nižšej úrovne, ktorých činnosť súvisela s činnosťou notárskeho úradu: Okresný súd v Poprade – Sirotská stolica v Matejovciach 1889 – 1904 C. A. Scholtz, komanditná spoločnosť v Matejovciach 1833 – 1945.	
3.5.4.	Publication note	CHALUPECKÝ, Ivan (ed.). *Dejiny Popradu*. Košice: Vydavateľstvo ORIENS, 1998. KAŠICKÝ, Jozef et al. *Matejovce 1251 – 199*6. Poprad-Matejovce: s. n. 1996. SOJÁK, Marián et al. *Kapitoly z dejín Matejoviec.* Poprad-Matejovce: Mestský úrad Poprad, Obvodný výbor Matejovce, 2001.	Informácie o publikovaní
3.6.1.	Note		Poznámka
3.7.1.	Archivist´s note	Opis archívneho fondu pripravila Ing. Martina Šlampová. Použitá literatúra: DUBOVSKÝ, Ján. Písomnosti notárskych úradov. In *Slovenská archivistika*, 1982, roč. 17, č. 2, s. 64-80. ŠLAMPOVÁ, Martina. Verejná správa v Matejovciach od počiatkov po súčasnosť. SOJÁK, Marián et al. *Kapitoly z dejín Matejoviec.* Poprad-Matejovce: Mestský úrad Poprad, Obvodný výbor Matejovce, 2001, s. 17-37. ISBN 80-968579-0-8.	Informácia o spracovateľovi a spracovaní
3.7.2.	Rules or conventions	Opis vyhotovený podľa ISAD(G): General International Standard Archival Description, Second Edition.	Pravidlá alebo zásady
3.7.3.	Date(s) of descriptions	24. február 2026	Dátum vyhotovenia opisu